

Monumenten... Wat is er te doen?

VR-experience rijksopvoedingsgesticht

In deze meeslepende VR-experience stap je in de schoenen van hen die hun jeugd achter slot en grendel doorbrachten. Deze 'ervaring' is gebaseerd op historisch onderzoek naar de rijksopvoedingsgestichten (tuchthuizen) in Montfoort, Zeist en Nijmegen.

Je volgt de sporen van meisjes uit de periode 1905-1975, via hun originele dossiers, brieven en rapporten. En zelfs met onderzoek naar waar misdadigheid vandaan komt, zoals biologische kenmerken, levensverhalen en een psychologische inktvlekkentest. Er wordt een indringend beeld geschetst van het dagelijks leven: van strikte dagindelingen en arbeidstraining tot de emotionele impact van afzondering en heropvoeding. Interactieve elementen laten je keuzes maken die pupillen destijds ook moesten maken, waar bij de gevolgen direct zichtbaar worden. Elke kamer, elke stem, elk geluid onthult een stukje van hun verhaal — soms hoopvol, soms hartverscheurend.

Deze VR-ervaring wil niet alleen informeren, maar ook aanzetten tot reflectie over jeugdzorg, opvoeding en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Door de combinatie van historische bronnen en nieuwe technologie wordt

Programma:

Vrijdag 11 september

Open Monumenten Klassendag voor de groepen 7 en 8 van de lokale basisscholen

Zaterdag 12 september

Open voor bezichtiging (10.00-16.00 uur):

- Grote of Sint-Janskerk
- Rooms-katholieke kerk
- Het Oude Stadhuis (vanaf 11.30 uur)
- Molen "De Valk"
- Hofstraat 7, één van de oudste woonhuizen van Montfoort

Activiteiten:

VR-experience rijksopvoedingsgesticht

10.00 - 13.00 uur in Kasteel Montfoort (op inschrijving)

Expositie "Het Verdwenen Kasteel"

10.00 - 16.00 uur in Stadsmuseum De Knoperij

Torenbeklimming Grote of Sint-Janskerk (elk half uur)

11.00 - 16.00 uur

Rondleiding door juniorgidsen in de twee monumentale kerken

12.15-12.45, 13.00-13.30 en 13.45-14.15 uur

Historisch monumentale stadswandeling

13.30 - 15.00 uur

Start bij Stadsmuseum De Knoperij, Keizerstraat 25

Gratis deelname; vooraf aanmelden mag, maar is niet verplicht

het verleden tastbaar en emotioneel invoelbaar, waardoor bezoekers zich beter kunnen verplaatsen in de levens van de meisjes die hier verbleven.

- Stap in een wereld waar verleden en heden elkaar raken, op de historische locatie van Kasteel Montfoort.
- Omdat de verhalen soms confronterend zijn, is de VR-experience alleen toegankelijk voor 16 jaar en ouder.
- **Let op: vanwege de beperkte ruimte kan men alléén op inschrijving deelnemen aan deze VR-experience.** Inschrijving op de jaarmarkt op 22 augustus of erna bij De Knoperij, zolang er plek is.

Coördinatiepunt:

Stadsmuseum De Knoperij

Adres: Keizerstraat 25

Telefoonnummer: 06 22 42 74 84 (b.g.g. 06 46 65 14 11)

E-mail: info@oudmontfoort.nl

Openingstijden:

Woensdag, donderdag en vrijdag van 13.30 tot 16.00 uur, zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur

Dankwoord

Stichting Oud Montfoort bedankt de gemeente Montfoort en De ReclameHelden die deze huis-aan-huis uitgave in Montfoort mogelijk hebben gemaakt. Daarnaast worden ook de deelnemende monumenten bedankt voor de openstelling en medewerking, en De Steenfabriek Montfoort voor het faciliteren van de LEGO-Workshop Monumentendag.

Open Monumentendag Montfoort

Zaterdag 12 september 2026 van 10.00 - 16.00 uur

Veerkrachtig erfgoed in tijden van onzekerheid

Beste inwoners,

Met veel plezier schrijf ik dit voorwoord voor de folder over het programma van Open Monumentendag. Dit jaar staat de dag in het teken van 'Veerkrachtig erfgoed: in tijden van onzekerheid'. Een thema dat ons eraan herinnert hoe belangrijk monumenten, historische gebouwen en culturele verhalen zijn. Juist in een wereld die voortdurend verandert, bieden zij houvast, herkenning en verbinding met ons verleden.

Ons erfgoed vertelt het verhaal van generaties vóór ons. Het laat zien hoe mensen door de eeuwen heen omgingen met uitdagingen, veranderingen en tegenslagen. Die veerkracht is nog altijd zichtbaar in de monumenten die we koesteren en behouden voor toekomstige generaties.

Dat behoud is niet vanzelfsprekend. Het vraagt om zorg, aandacht en betrokkenheid van velen. Daarom ben ik dankbaar voor de inzet van iedereen die zich inzet voor het behoud van ons erfgoed en het levend houden van onze geschiedenis.

Een bijzonder woord van waardering gaat uit naar de vrijwilligers van de Werkgroep Open Monumentendag Montfoort.

Ook dit jaar hebben zij weer een fantastisch programma samengesteld, vol bijzondere locaties, inspirerende verhalen en verrassende activiteiten. Dankzij hun enthousiasme en tomeloze inzet kunnen bezoekers jong en oud kennismaken met de rijke geschiedenis die ons omringt.

Ik wens u veel plezier tijdens Open Monumentendag. Laat u meenemen door de verhalen uit het verleden en ontdek de veerkracht van ons erfgoed.

Aukje Treep
Burgemeester van de gemeente Montfoort

Monumenten... Wat is er te doen?

Een monument: een baken van zekerheid.

Het thema van Open Monumentendag 2026 is: Veerkrachtig Erfgoed – in tijden van onzekerheid.

Een monument is voor ons een gebouw uit de oudheid. Een bezoek aan een monument brengt ons terug naar een tijd lang geleden. Echter, op het moment dat een monument werd gebouwd was het voorzien van de meest moderne snufjes van die tijd. Dikke muren en kleine ramen werkten als een natuurlijke isolatie. Warm in de winter en koel in de zomer.

De hoge torens, slotgracht en stadsmuren gaven een gevoel van veiligheid. De vijand werd al van verre gespot en kon moeilijk het kasteel of de stad binnen komen.

De huidige monumenten waren toen een baken van zekerheid voor de mensen die daar woonden, werkten en leefden.

Het blijft interessant om onze monumenten, Het Oude Stadhuis, de Grote of St. Janskerk, de Rooms-katholieke kerk en molen “De Valk” te bezichtigen en de verhalen over deze gebouwen te horen. Wat zij betekenden in het verleden maar ook nog steeds in onze tijd. In de beide kerken vertellen juniorgidsen de verhalen. Ook is de toren van de Grote of St. Janskerk te beklimmen.

Het huis in de Hofstraat op nummer 7 is het oudste woonhuis van Montfoort. Ook hier vindt men sporen van langeleden tijd.

In Stadmuseum De Knoperij wordt het verleden tentoongesteld door middel van “Het Verdwenen Kasteel”. En

Rijksmonument in restauratie

In het historische hart van Montfoort, op de hoek van de Peperstraat en de Hofstraat, staat één van de oudste panden van de stad: Hofstraat 7. Dit karakteristieke rijksmonument, met zijn eeuwenoude gevel en rijke geschiedenis, ondergaat momenteel een zorgvuldige restauratie. Het doel: het behoud van het monumentale karakter én een nieuwe, duurzame invulling met meerdere appartementen.

Hofstraat 7
Opengesteld voor bezichtiging

in Kasteel Montfoort kan men terug in de tijd, met een VR-bril. Hoe verging het de meisjes in een rijksopvoedingsgesticht (tot 1968)?

Het is altijd leuk en uitdagend om een Montfoorts monument na te bouwen van LEGO-stenen. Opeens blijkt het vertrouwde gebouw ingewikkelder in elkaar te zitten dan gedacht. Wie heeft de uitdaging aangenomen en bouwt een Montfoorts monument na van LEGO? Deze bouwwerken mogen worden geëxposeerd in Stadmuseum De Knoperij.

De stadsgidsen kennen veel verhalen en wetenswaardigheden over onze stad. Tijdens een historische rondleiding vertellen zij graag over de rijke geschiedenis van de stad Montfoort.

Op Open Monumentendag komt het verleden tot leven. De gebouwen en verhalen geven een terugblik in het verleden en misschien ook in de toekomst. Deze gebouwen, ons erfgoed, toonden hun veerkracht in tijden van onzekerheid. In het verleden en waarschijnlijk ook in de toekomst.

Stichting Oud Montfoort - Werkgroep Open Monumentendag:

Grace den Houdijker, Eduard Treur, Erik Vergeer, Peter Versloot en Joke de Wissel

Hofstraat 7 kent een lange historie. Het gebouw heeft door de eeuwen heen verschillende functies gehad, van woonhuis tot winkelpand. De authentieke bouwdetails, zoals de oude spiltrap, de houten balklagen, de historische kapconstructie en de met zorg gemetselde gevels, maken het tot een waardevol onderdeel van het Montfoortse stadsbeeld.

Na de restauratie zal Hofstraat 7 plaats bieden aan een aantal hoogwaardige appartementen. Deze woningen combineren het comfort van modern wonen met de charme van een eeuwenoud gebouw. Bewoners zullen genieten van unieke details zoals hoge plafonds, zichtbare balken en karakteristieke raampartijen, terwijl ze profiteren van hedendaagse voorzieningen.

De herbestemming van Hofstraat 7 is meer dan alleen een bouwproject. Het draagt bij aan het behoud van het cultureel erfgoed van Montfoort, versterkt de leefbaarheid van de binnenstad en biedt nieuwe woonruimte in een gewilde historische omgeving. Bovendien laat het zien dat monumentenzorg en moderne woonbehoeften hand in hand kunnen gaan.

Tijdens Open Monumentendag wordt Hofstraat 7 opnieuw opgesteld (10.00-16.00 uur). Naast de restauratieplannen krijgt het publiek de mogelijkheid om de voortgang van de werkzaamheden te bekijken. Onderweg naar de nieuwe bestemming: wonen in historie.

Monumenten... Wat is er te doen?

Bouw je favoriete monument met LEGO

Op 29 augustus bouwen 12 jeugdige LEGO-enthousiastelingen onder begeleiding van De Steenfabriek Montfoort en de Werkgroep Open Monumentendag aan hun favoriete monument. De bouwwerken zullen tot en met Open Monumentendag tentoongesteld worden in de etalage van Stadmuseum De Knoperij in de Keizerstraat.

Pedro Jooren van De Steenfabriek: “het is mooi om te zien hoe twee stichtingen elkaar vinden om de jeugd te betrekken bij Open Monumentendag. Want wat is er nu leuker dan samen met LEGO aan de slag te gaan en gezellig met elkaar na te denken en te praten over de mooie monumenten die Montfoort rijk is.” Dat hiervoor animo is, was snel duidelijk; de activiteit was al in juli volgeboekt.

Dat de bouwers het niet altijd even nauw nemen met een hyperrealistische weergave (een ruimteschip op het dak van het Oude Stadhuis kan natuurlijk), is helemaal geen probleem. Er is volop ruimte voor creativiteit. We hopen op een leuke middag.

Expositie: Het Verdwenen Kasteel van Montfoort

In het hart van Montfoort stond ooit een imposant kasteel dat eeuwenlang het stadsbeeld bepaalde. Gebouwd in de middeleeuwen, diende het als verdedigingswerk, bestuurscentrum en symbool van macht. In 1672, tijdens het Rampjaar, werd het kasteel echter opgeblazen en verdween het vrijwel volledig uit het straatbeeld. Wat overbleef waren slechts enkele fundamenteën, oude kaarten en verhalen.

Dankzij een bijzonder educatief project is het verdwenen kasteel nu digitaal herbouwd. Met behulp van historische tekeningen, archeologische gegevens en 3D-technologie werd het bouwwerk virtueel gereconstrueerd. Opvallend is dat dit project niet alleen door historici en technici werd gedragen, maar ook door leerlingen van twee Montfoortse basisscholen.

Dit project is een voorbeeld van hoe erfgoed, onderwijs en technologie elkaar kunnen versterken. Het verbindt generaties, wekt nieuwsgierigheid en laat zien dat geschiedenis niet stoffig hoeft te zijn, maar juist levendig en interactief kan worden beleefd.

Kom het bekijken in Stadmuseum De Knoperij!

Rondleiding door juniorgidsen

Net als vorig jaar gaan 6 leerlingen uit groep 7 en 8 van lokale basisscholen als juniorgids zelf een rondleiding verzorgen in de twee monumentale kerken.

Van hen hoort u misschien wel hele andere dingen. Vanaf 12.15 uur zullen er in elke kerk 3 rondleidingen van een half uur zijn.

